

Д. О. Куковинець, здобувачка поза аспірантурою відділу дослідження проблем кримінального права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені акад. В. В. Сташиса Національної академії правових наук України
ORCID: 0000-0002-8417-5873

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ДОМАГАННЯ ДИТИНИ ДЛЯ СЕКСУАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ (СТ. 156¹ КК УКРАЇНИ)

Постановка проблеми. В умовах триваючої агресії Російської Федерації проти України діти стають найбільш незахищеною та вразливою соціальною групою, вплив на яку не обмежується виключно фізичними діями, а й охоплює й інтелектуальні загрози, що пов'язані із формуванням та функціонуванням інформаційного простору. До числа останніх зараховується так звані «контактні ризики»¹, що виникають у процесі соціальної комунікації неповнолітнього (малолітнього) та задоволення його потреби у спілкуванні. Одним із суспільно небезпечних проявів такого виду ризиків є домагання дитини для сексуальних цілей, відповідальність за яке передбачена нормами ст. 156¹ Кримінального кодексу України (далі – КК). При цьому означене кримінальне правопорушення містить у собі потенційну можливість до трансформації у майбутньому в інше кримінально каране діяння, що має вищий ступінь суспільної небезпечності².

З огляду на це, необхідність дослідження кримінально-правової природи домагання дитини для сексуальних цілей видається вкрай актуальною та нагальною потребою науки кримінального права та правозастосовної практики.

¹ Рекомендація CM/Rec (2018)7 Комітету міністрів держав-членам про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі (Ухвалено Комітетом Міністрів 4 липня 2018 року на 1321-му засіданні заступників міністрів). *Міністерство внутрішніх справ України*: оф. вебсайт. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/rekomendac_ua_schodo_zahistu_d_tey_u_cifrovomu_seredovischi_2018.pdf (дата звернення: 15.09.2024).

² *Примітка.* Як видається, така теза безпосередньо впливає із тексту диспозицій частин 1 та 2 цієї статті, де зазначається, що домагання дитини для сексуальних цілей здійснюється із метою «вчинення стосовно неї будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій» чи «з метою втягнення її у виготовлення дитячої порнографії».

Водночас певним відправним пунктом у царині вивчення відповідного суспільно небезпечного явища та вироблення у подальшому рекомендацій задля ефективного кримінально-правового регулювання наслідків його вчинення є з'ясування його соціально протиправної спрямованості. Для цього необхідним є визначення об'єктів, яким заподіюється певна шкода або створюється реальна загроза її спричинення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань родового об'єкта домагання дитини для сексуальних цілей присвячені наукові розробки О. В. Попович, Л. В. Томаша, П. П. Латковського, А. Ю. Бабій³; К. О. Черевко⁴; В. В. Сенько⁵; Н. О. Семчук, С. Я. Лихової, Н. М. Удалової, А. О. Лисюка, О. М. Чебан⁶ та інших вчених.

Метою статті є визначення родового об'єкта домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156¹ КК).

Виклад основного матеріалу дослідження. Перед тим, як перейти до безпосереднього розв'язання поставленої мети, вважаємо за потрібне висловити кілька методологічних суджень.

³ Попович ОВ та інші, *Кримінальне право України. Особлива частина* (Чернівецький юридичний інститут Національного університету «Одеська юридична академія», 2022) 57

⁴ Черевко КО, 'Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК) та домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак' в Орлов ЮВ (ред) *Кримінальне право України (у питаннях та відповідях)* (ХНУВС, 2023) 316

⁵ Сенько В, 'Аналіз складу кримінального правопорушення за статтею 156-1 Кримінального кодексу України' (2022) (4) *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* 428 <10.31733/2078-3566-2022-4-427-432>

⁶ Semchuk N and others, 'Countering the sexual solicitation of children using computer technology' (2022) 20(38) *Revista Científica General José María Córdova* 376 <<http://dx.doi.org/10.21830/19006586.907>>

Першочергово зазначаємо, що поділяємо позицію, за якою об'єкт кримінального правопорушення визначається як *суспільні відносини*, що охороняються законодавством про кримінальну відповідальність. У зв'язку з цим подальші міркування будуть наводитися саме крізь призму такої концепції його розуміння. Доречно також згадати твердження В. Я. Тація, що більш повне з'ясування, окрім іншого, сутності відносин, що охороняються законодавством про кримінальну відповідальність, видається можливим у разі правильної класифікації об'єктів¹. Тому дослідження цієї проблеми варто почати із визначення родового об'єкта домагання дитини для сексуальних цілей.

Стаття 156¹ КК, якою передбачена відповідальність за означене діяння, розміщена в розділі IV Особливої частини КК. Враховуючи той факт, що, за загальним правилом, структура розділів Особливої частини КК будується за принципом особливостей родових об'єктів², родовий об'єкт означеної групи суспільних відносин найчастіше подається крізь призму статевої свободи та статевої недоторканості особи³ (як це впливає із назви розділу). Водночас зауважимо, що такі групи суспільних відносин хоча і мають взаємопов'язаний та взаємообумовлений характер, проте їх існування є відносно самостійним, таким, що відображає різні аспекти сфери сексуальної взаємодії. Зважаючи на викладене, вбачаємо за доцільне відійти від усталеного підходу до розуміння родового об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК, як суспільних відносин щодо забезпечення статевої свободи та статевої недоторканості, і для цих цілей зроби-

ти спробу надати бачення єдиної, уніфікованої категорії. Звертаємо увагу, що такі пошуки не є новими для науки кримінального права: раніше вже висувалися пропозиції іменувати об'єкт аналізованих груп суспільних відносин як «уклад стате-вих відносин / стосунків»⁴, «сексуальну автономію»⁵, «сексуальну безпеку»⁶, «безпеку статевої сфери життєдіяльності особи»⁷ тощо.

У зв'язку із наведеним виникає запитання: чи є тотожними за змістом поняття «статевий» та «сексуальний»? Вважаємо, що ні, але разом із тим зауважуємо, що більш коректним для позначення суспільних відносин, поставлених під охорону нормами досліджуваного розділу, є використання термінів із складником «сексуальний». Значене пояснюється таким.

Передусім треба зауважити, що слова «статевий» та «сексуальний» семантично є різними за значенням. Так, перше тлумачиться як прикметник до слова «стать»⁸, іншими словами, фактично зводиться до вказівки на такі біологічно-фізіологічні ознаки (як-от: хромосоми, гормони, репродуктивні органи тощо), що дозволяють розрізняти жіночі та чоловічі особи одна від одної. Тобто, з огляду на наведене, використання складника «статевий» у термінах має однозначно вказувати саме на вроджені відмежувальні за типом статі характеристики. Підтвердження цьому можемо знайти в тексті чинного КК (у тому числі і в тексті примітки до досліджуваної нами статті): п. 3) ч. 1 ст. 67 КК («статева приналежність»), ч. 1 ст. 121 КК, ч. 2 примітки до ст. 156¹ КК («статеві органи»).

Водночас слово «сексуальний», хоча і позначається у словниках як синонімічне до поняття «статевий», однак розуміється як таке, що має відношення до статевого життя (яке, зі свого боку, є сукупністю процесів, що спонукає та за допо-

¹ Тацій ВЯ, *Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві* (Право, 2016) 132

² Тацій ВЯ, 'Поняття і система Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень' в Тацій ВЯ, Борисов ВІ та Тютюгін ВІ (ред) *Кримінальне право України: Особлива частина* (Право, 2020) 19

³ Джужа ОМ (ред) *Кримінальна відповідальність за зґвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом* (ТОВ «ІВА», 2012) 38; Дудоров ОО, *Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики)* (РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018) 4; Борисов ВІ та Харитонов ОВ, 'Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи' в Тацій ВЯ, Борисов ВІ та Тютюгін ВІ (ред) *Кримінальне право України: Особлива частина* (Право, 2020) 115; Попович ОВ та інші, *Кримінальне право України. Особлива частина* (Чернівецький юридичний інститут Національного університету «Одеська юридична академія», 2022) 52.

⁴ Коржанський МЙ, *Кваліфікація злочинів* (Атіка, 2007) 176; Шеремет АП, *Злочини проти статевої свободи* (ТОВ Видавництво «Наші книги», 2007) 10.

⁵ Олена Харитонов ОВ, 'Сексуальне насильство, Стамбульська конвенція і реформи: сміливість продовжувати?' (*Jurfem*, 8 вересня 2022) <<https://jurfem.com.ua/sexual-nasylstvo-stambulska-konventsija-i-reformy/>>

⁶ Джужа ОМ (ред) *Кримінальна відповідальність за зґвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом* (ТОВ «ІВА», 2012) 86

⁷ Світличний ОО, 'Кримінальна відповідальність за розбещення неповнолітніх' (дис канд юрид наук, Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет») Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012) 72

⁸ Назарова ІС (ред), 'С' у *Словник української мови в 11 т* (Т 9, Наукова думка 1970) 667

могою яких задовольняється статевий потяг – по-дрозножуюча сила, спрямована на усунення *сексуального збудження* шляхом безпосереднього або опосередкованого задоволення первинних позивів)¹. Тобто означення «сексуальний» має стосуватися виключно сфери задоволення такої сексуальної потреби.

Принагідно зазначимо, що в положеннях аналізованого розділу слово «сексуальний» зустрічається шістнадцять разів, натомість «статевий» – лише чотири (два з яких безпосередньо відображені в назві розділу). При цьому навіть у деяких із цих випадків вживання поняття «статевий» орієнтує не на відповідні біологічно-фізіологічні ознаки, а на сферу *сексуальних* зносин (як, наприклад, конструкція «статевий зв'язок» у назві ст. 154 КК).

Схожа ситуація має місце і в українській версії тексту профільного міжнародно-правового акта (у зв'язку із необхідністю імплементації положень якого до тексту КК було уведено ст. 156¹) – Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25.10.2007 р. (далі – Лансаротська конвенція, Конвенція), – що розміщений на сайті Верховної Ради України. Водночас підхід, закладений в оригінальному англійському тексті Конвенції на сайті Ради Європи², є дещо відмінним. Так, наприклад, у ст. 6 цього документа в його українській версії міститься згадка щодо «інформації про *статеве* життя», у той час як в оригінальному англійському тексті вказується на «інформацію про сексуальність» («information on *sexuality*»). Частина 3 ст. 16 українського тексту вказує на «статеві правопорушення», а в англійській робиться акцент на «сексуальних злочинах» («*sexually* offends»). Так само у ч. 3 ст. 18 вітчизняної редакції Конвенції згадуються «статеві стосунки», тоді як в англійській – «сексуальні стосунки» (*sexual activities*) тощо.

З огляду на це, а також у зв'язку з тим, що вітчизняні законодавчі акти подекуди нормативно наповнюються за рахунок *повного* текстуального запозичення міжнародних положень, то можемо припустити, що заміна слова «сексуальний»

на «статевий» у текстах національного законодавства про кримінальну відповідальність може пояснюватися некоректністю перекладу норм міжнародно-правових актів. Окрім того, така лексична невідповідність може бути зумовлена й усталеними переконаннями, за якого раніше на теренах нашої країни сексуальна діяльність традиційно ототожнювалася виключно із відносинами людей різної статі. За тих часів гомосексуальна орієнтація не сприймалася як припустима. Так, наприклад, у КК 1960 р. (аж до втрати ним чинності) положеннями ст. 122 встановлювалася відповідальність за «мужолозтво», тобто зносини чоловіка з чоловіком³). Однак в умовах зняття стигми із гомосексуальної орієнтації⁴ та розвитку суспільства у векторі індивідуалізації (що зумовлює так само більш гнучке ставлення до теми сексу⁵), убачається, що ототожнення понять «статевий» та «сексуальний» саме за таким принципом у сучасному соціумі не вбачається коректним.

Також звертаємо увагу, що заміна слова «статевий» на «сексуальний» закладена й в основу проекту нового КК, де, зокрема, розділу 4.5. надана назва «Кримінальні правопорушення проти *сексуальної* свободи та *сексуальної* недоторканості людини» (*курсив наш* – Д. К.)⁶. Ю. А. Пономаренко, як член Робочої групи з питань розвитку кримінального права (яка безпосередньо займається розробкою нового Кодексу), використання означеної термінології аргументує таким. Передусім, на його переконання, вживання категорій із складниками «статевий» орієнтує виключно на фізіологічну компоненту посягання, що не охоплює повною мірою сферу сексуальності як психо-фізіологічну властивість людини. Окрім того, як зазначає на-

³ Кримінальний кодекс України: Закон від 28.12.1960. Верховна Рада України | Законодавство України: оф. вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text> (дата звернення: 15.09.2024).

⁴ 17 травня 1990 року, зокрема, ВОЗ виключила гомосексуальність із нової редакції Міжнародної класифікації хвороб та, відповідно, припинила її розуміння як психічної хвороби (Див.: 'Moving one step closer to better health and rights for transgender people' (*World Health Organization*) <<https://www.who.int/europe/news/item/17-05-2019-moving-one-step-closer-to-better-health-and-rights-for-transgender-people>>).

⁵ Gemara N, Mishna F та Katz C, "If my parents find out, I will not see my phone anymore": Who do children choose to disclose online sexual solicitation to?» (2023) *Child & Family Social Work* <<http://dx.doi.org/10.1111/cfs.13069>>

⁶ 'Кримінальний кодекс України: контрольний текст проекту' (станом на 01.08.2024 року). (Робоча група з питань розвитку кримінального права, 1 серпня 2024) <<https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>>

¹ Шапар ВБ, *Сучасний тлумачний психологічний словник* (Прапор, 2007) 141, 357, 459.

² Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse of October 25, 2007. *Council of Europe*: of. website. URL: <https://rm.coe.int/1680084822> (date of access: 15.09.2024).

уковець, шкода може завдаватися таким складовим сексуальності особи, що не завжди збігаються з її статтю¹.

Отже, як вбачається, у сучасних умовах використання слів зі складовою «сексуальний» для позначення родового об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК, видається більш виправданим. Тому, замість термінів «статева свобода» та «статева недоторканість», доречніше вживати інші – «сексуальна свобода» та «сексуальна недоторканість» відповідно.

З'ясувавши цей термінологічний аспект, звернімося до аналізу тих категорій, що пропонуються як об'єднуючі щодо суспільних відносин із забезпечення сексуальної свободи та сексуальної недоторканості (а це, як згадувалося вище, «уклад статевої відносин / стосунків»², «сексуальна автономія»³, «сексуальна безпека»⁴, «безпека статевої сфери життєдіяльності особи»⁵ тощо).

Уявлення щодо родового об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК, як «укладу» видається не зовсім вдалим. Як зауважує П. В. Хряпінський, таке поняття є дуже містким і пов'язаним із цілим комплексом організаційних, економічних, правових, моральних відносин у суспільстві, великі блоки яких, вочевидь, не можуть бути врегульованими кримінально-правовими засобами⁶. Не вбачається коректним розкриття означеного родового об'єкта і через концепт «автономії», оскільки, виходячи

з етимології цього слова, вона (автономія) орієнтує на самостійність, незалежність у розв'язанні певних питань⁷, що, з нашої точки зору, враховує лише аспект сексуальної свободи особи і залишає поза увагою питання кримінально-правової охорони тих, хто нею не володіє.

Надалі констатуємо наявність принаймні ще двох наукових підходів щодо визначення родового об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК і пов'язаних із використанням категорії «безпека».

Як слушно зауважують В. І. Борисов та О. О. Пашенко, якщо вести мову про безпеку як суспільні відносини, то має застосовуватись статичний підхід: її розуміють як стан захищеності⁸. Орієнтуючись на таке розуміння, варто зазначити, що послуговування терміном «безпека статевої сфери життєдіяльності особи» також не виглядає виправданим, адже (якщо навіть не брати до уваги використання як складника слова «статевий») він, у разі буквального тлумачення, включає не лише відсутність сексуальних посягань, а й у широкому сенсі – створення гарантій для забезпечення належного рівня сексуального благополуччя (за рахунок великого спектру компонентів: від відсутності розладів до доступності інформації про сексуальність), що у своїй сукупності створюють стан захищеності. Такий підхід («сфера життєдіяльності особи») так само, як і наведена вище позиція М. Й. Коржанського та А. П. Шеремета, є занадто містким.

Натомість, поняття «сексуальна безпека», що розуміється як стан захищеності життєво важливих благ особи у сфері сексуальних відносин⁹, видається більш прийнятним, але водночас й таким, що володіє деяким ступенем невизначеності (зокрема, незрозуміло, про які «життєво важливі блага» йде мова?).

З огляду на це, категорією, яка об'єднує поняття сексуальної недоторканості та сексуальної свободи, пропонуємо вважати «безпеку сексуальних стосунків між людьми», що, з одного боку, вказує на конкретну сферу суспільних відносин,

⁷ Бусел ВТ (ред) *Великий тлумачний словник сучасної української мови* (ВТФ «Перун» 2005) 7

⁸ Борисов ВІ та Пашенко ОО, 'Щодо розуміння доктринальної концепції «безпека – стан захищеності»' (2020) 1(13) *Вісник Асоціації кримінального права України* 133 <<http://dx.doi.org/10.21564/2311-9640.2020.13.205984>>

⁹ Джужа ОМ (ред) *Кримінальна відповідальність за звалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом* (ТОВ «ІВА», 2012) 86

¹ Баулін ЮВ та Хавронюк МІ (ред) *Проект нового Кримінального кодексу України: передумови розробки, концептуальні засади, основні положення* (ВАІТЕ, 2024) 202 <<https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/10/07/monografiya-proyekt-novogo-kk-ukrayiny.pdf>>

² Коржанський МЙ, *Кваліфікація злочинів* (Атіка, 2007) 176; Шеремет АП, *Злочини проти статевої свободи* (ТОВ Видавництво «Наші книги», 2007) 10.

³ Олена Харитоновна 'Сексуальне насильство, Стамбульська конвенція і реформи: сміливість продовжувати' (*Jurfem*, 8 вересня 2022) <<https://jurfem.com.ua/sexualne-nasylstvo-stambulslka-konventsiya-i-reformy/>>

⁴ Джужа ОМ (ред) *Кримінальна відповідальність за звалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом* (ТОВ «ІВА», 2012) 86

⁵ Світличний ОО, 'Кримінальна відповідальність за розбещення неповнолітніх' (дис канд юрид наук, Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012) 72

⁶ Хряпінський ПВ, 'Щодо родового та безпосереднього об'єктів ненасильницьких злочинів проти статевої недоторканості неповнолітньої особи' (2020) (4) *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* 207 <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvsv_2020_4_34>

а з другого, конкретизує її, окреслює лише випадками суб'єктних взаємин. Воно може розумітися як стан захищеності у сфері сексуальних відносин від різних проявів сексуальної експлуатації та сексуального насильства, спрямованих на задоволення сексуального потягу. Акцентуємо увагу на тому, що окреме виділення «сексуальної експлуатації» та «сексуального насильства» як рівнозначних структурних ознак визначення є свідомим кроком. По-перше, це кореспондує актам міжнародного законодавства (зокрема, положенням вищезгаданої Лансаротської конвенції). По-друге, відображає сутнісну відмінність цих ознак. Зокрема, в ООН надають таке робоче визначення сексуальної експлуатації: «будь-яке фактичне зловживання або спроба зловживання вразливим становищем, відмінною владою чи довірою в сексуальних цілях». Натомість, сексуальне насильство розуміється як «будь-які фактичні або спроба сексуальних дій, здійснених примусово або в нерівних чи примусових умовах»¹. При цьому об'єднуючим чинником для вказаних понять є, як видається, конкретна обумовленість посягання його сексуальною спрямованістю. За такого бачення загальна категорія «безпека сексуальних стосунків між людьми» дозволяє відмежувати посягання, об'єднані в межах розділу IV Особливої частини КК, від інших, що також можуть бути пов'язані з діями сексуаль-

¹ 'Повідомлення про сексуальну експлуатацію та насильство' (UNHCR Україна) <https://help.unhcr.org/ukraine/uk/sea_ukr/>

ного характеру і при цьому не спрямовані на задоволення сексуального потягу.

Таким чином, *родовим об'єктом* кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК, є *суспільні відносини, що забезпечують безпеку сексуальних стосунків між людьми*.

Наведене слугує аргументами для формування пропозиції щодо необхідності уточнення назви розділу IV Особливої частини КК, зокрема її викладення в такий спосіб: «Кримінальні правопорушення проти безпеки сексуальних стосунків між людьми».

Висновок. Отже, проведене дослідження дозволило сформулювати такі висновки.

1. Родовим об'єктом домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156¹ КК), так само як й інших кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачена IV розділом Особливої частини КК, є суспільні відносини, що забезпечують безпеку сексуальних стосунків між людьми.

2. Під «безпекою сексуальних стосунків між людьми» варто розуміти стан захищеності у сфері сексуальних відносин від різних проявів сексуальної експлуатації та сексуального насильства, спрямованих на задоволення сексуального потягу.

3. Назву розділу IV Особливої частини КК пропонується викласти у такий спосіб: «Кримінальні правопорушення проти безпеки сексуальних стосунків між людьми».

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse of October 25, 2007. *Council of Europe*: of. website. URL: <https://rm.coe.int/1680084822> (in English)
2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon vid 28.12.1960. Verkhovna Rada Ukrainy | Zakonodavstvo Ukrainy: of. vebsait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>.
3. Rekomendatsiia CM/Rec (2018)7 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam pro pryntsyphu dotrymanna, zakhystu ta realizatsii prav dytyny v tsyfrovomu seredovyshchi (Ukhvaleno Komitetom Ministriv 4 lyupnia 2018 roku na 1321-mu zasidanni zastupnykiv ministriv). Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy: of. vebsait. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/rekomendac_ya_schodo_zahistu_d_tey_u_cifrovomu_seredovisch_2018.pdf.

Bibliography

Authored books

1. Dudorov OO, *Zlochyny proty statevoi svobody ta statevoi nedotorkanosti osoby (osnovni polozhennia kryminalno-pravovoi kharakterystyky)* [Crimes against sexual freedom and sexual inviolability of a person (main provisions of criminal law characteristics)] (RVV LDUVS im. E. O. Didorenka, 2018) 92 (in Ukrainian).
2. Korzhanskyi MI, *Kvalifikatsiia zlochyniv* [Qualification of crimes] (Atika, 2007) 592 (in Ukrainian).
3. Popovych OV and others, *Kryminalne pravo Ukrainy. Osoblyva chastyna* [Criminal Law of Ukraine. Special Part] (Chernivetskyi yurydychnyi instytut Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» – Chernivtsi Law Institute of the National University «Odesa Law Academy», 2022) 319 (in Ukrainian).

4. Tatsii VIa, *Obiekt i predmet zlochyntu v kryminalnomu pravi* [Object and Subject of Crime in Criminal Law] (Pravo, 2016) 256 (in Ukrainian).
5. Shapar VB, *Suchasnyi tlumachnyi psykholohichnyi slovnyk* [Modern Explanatory Psychological Dictionar] (Prapor, 2007) 640 (in Ukrainian).
6. Sheremet AP, *Zlochynty proty statevoi svobody* [Crimes against sexual freedom] (TOV Vydavnytstvo «Nashi knyhy», 2007) 216 (in Ukrainian).

Edited books

7. Baulin YuV ta Khavroniuk MI (eds) *Proiekt novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: peredumovy rozrobky, kontseptualni zasady, osnovni polozhennia* [Draft of the new Criminal Code of Ukraine: prerequisites for development, conceptual foundations, main provisions] (VAITE, 2024) 494 <<https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/10/07/monografiya-proiekt-novogo-kk-ukrayiny.pdf>> (in Ukrainian).
8. Busel VT (ed) *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language] (VTF «Perun» 2005) 1728 (in Ukrainian).
9. Dzhuzha OM (ed) *Kryminalna vidpovidalnist za zgvaltuvannia ta nasylnytske zadovolennia statevoi prystrasti nepryrodnyim sposobom* [Criminal liability for rape and forcible gratification of sexual passion in an unnatural way] (TOV «IVA», 2012) 272 (in Ukrainian).
10. Nazarova IS (ed), 'S' u *Slovnyk ukrainskoi movy v 11 t* ['S' in Dictionary of the Ukrainian Language in 11 volumes] (Vol 9, Naukova dumka 1970) 916 (in Ukrainian).
11. Cherevko KO, 'Rozbeshchennia nepovnitnikh (st. 156 KK) ta domahannia dytyny dlia seksualnykh tsilei (st. 156–1 KK): kharakterystyka obiektyvnykh ta subiektyvnykh oznak' ['Corruption of minors (Article 156 of the Criminal Code) and solicitation of a child for sexual purposes (Article 156–1 of the Criminal Code): characteristics of objective and subjective features'] in Orlov YuV (ed) *Kryminalne pravo Ukrainy (u pytanniakh ta vidpovidakh)* [Criminal Law of Ukraine (in questions and answers)] (KhNUVS, 2023) 520 (in Ukrainian).
12. Tatsii VIa, Borysov VI and Tiutiuhin VI (eds) *Kryminalne pravo Ukrainy: Osoblyva chastyna* [Criminal Law of Ukraine: Special Part] (Pravo, 2020) 768 (in Ukrainian).

Journal articles

13. Gemara N, Mishna F ta Katz C, «'If my parents find out, I will not see my phone anymore': Who do children choose to disclose online sexual solicitation to?» (2023) *Child & Family Social Work* <<http://dx.doi.org/10.1111/cfs.13069>> (in English)
14. Semchuk N and others, 'Countering the sexual solicitation of children using computer technology' (2022) 20(38) *Revista Científica General José María Córdova* 371–385 <<http://dx.doi.org/10.21830/19006586.907>> (in English)
15. Borysov VI and Pashchenko OO, 'Shchodo rozuminnia doktrynalnoi kontseptsii «bezpeka – stan zakhyshchenosti»' [On the understanding of the doctrinal concept of «security – a state of safety»] (2020) 1(13) *Visnyk Asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy – Herald of the Association of Criminal Law of Ukraine* 126–144 <<http://dx.doi.org/10.21564/2311-9640.2020.13.205984>> (in Ukrainian).
16. Senko V, 'Analiz skladu kryminalnoho pravoporushennia za statteiu 156–1 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy' [Analysis of the composition of a criminal offense according to art. 156–1 of the Criminal Code of Ukraine] (2022) (4) *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vntrishnikh sprav – Scientific Bulletin of Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs* 427–432 <[10.31733/2078-3566-2022-4-427-432](http://dx.doi.org/10.31733/2078-3566-2022-4-427-432)> (in Ukrainian).
17. Khriapynskiy PV, 'Shchodo rodovoho ta bezposerednoho obektiv nenasylnytskykh zlochyntiv proty statevoi nedotorkanosti nepovnitnoi osoby' [On the generic and direct objects of non-violent crimes against the sexual inviolability of a minor] (2020) (4) *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vntrishnikh sprav – Scientific Bulletin of Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs* 205–212 <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2020_4_34> (in Ukrainian).

Theses of the dissertation

18. Svitlychnyi OO, 'Kryminalna vidpovidalnist za rozbeshchennia nepovnitnikh' [Criminal liability for corruption of minors] (PhD thesis, Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Zaporizkyi natsionalnyi universytet» Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy – State Higher Educational Institution «Zaporizhzhia National University» of the Ministry of Education, Youth and Sports of Ukraine, 2012) 231 (in Ukrainian).

Websites

19. 'Moving one step closer to better health and rights for transgender people' (*World Health Organization*) <<https://www.who.int/europe/news/item/17-05-2019-moving-one-step-closer-to-better-health-and-rights-for-transgender-people>> (in English)

20. 'Kryminalnyi kodeks Ukrainy: kontrolnyi tekst proiektu (stanom na 01.08.2024 roku)' [Criminal Code of Ukraine: Control Text of the Draft] (as of August 1, 2024)] (*Robocha hrupa z pytan rozvytku kryminalnoho prava – Working Group on the Development of Criminal Law*, August 1, 2024) <<https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>> (in Ukrainian).
21. Olena Kharytonova 'Seksualne nasylstvo, Stambulska konventsii i reformy: smilyvist prodovzhuvaty' [Sexual Violence, the Istanbul Convention and Reforms: The Courage to Continue] (*Jurfem*, September 8, 2022) <<https://jurfem.com.ua/sexualne-nasylstvo-stambulska-konventsii-i-reformy/>> (in Ukrainian).
22. 'Povidomlennia pro seksualnu ekspluatatsiiu ta nasylstvo' [Reporting sexual exploitation and abuse] (*UNHCR Ukraina – UNHCR Ukraine*) <https://help.unhcr.org/ukraine/uk/sea_ukr/> (in Ukrainian).

Куковинець Д. О.

Родовий об'єкт домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156¹ КК України).

У статті крізь призму суспільних відносин розглядається питання родового об'єкта кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ст. 156¹ КК України («Домагання дитини для сексуальних цілей»).

Визначено, що домінуючий у сучасній науковій думці підхід, за яким родовий об'єкт розділу IV Особливої частини КК (до структури якого і входить аналізоване правопорушення) розглядається двокомпонентно (як суспільні відносини щодо забезпечення статевої свободи та статевої недоторканості), має бути переглянтий.

Аргументовано, що така позиція продиктована передусім застарілістю термінології із складником «статевий» і необхідністю її заміни на таку, що має у своєму складі слово «сексуальний». Окрім того, визначено, що для більшої чіткості родовий об'єкт має бути об'єднаний єдиною, уніфікованою категорією. На підставі аналізу наявних точок зору з цього приводу такою запропоновано розуміти «безпеку сексуальних стосунків між людьми». З огляду на це висловлено пропозицію внести зміни до чинної редакції назви розділу IV Особливої частини КК.

Ключові слова: кримінальне право, Особлива частина Кримінального кодексу України, об'єкт кримінального правопорушення, безпека, домагання дитини для сексуальних цілей.

Kukovynets D. O.

**The generic object of solicitation of a child for sexual purposes
(Article 156¹ of the Criminal Code of Ukraine)**

The article considers the issue of the generic object of a criminal offense through the prism of social relations, the liability for which is provided for by Article 156¹ of the Criminal Code of Ukraine («Solicitation of a child for sexual purposes»).

It is determined that the dominant approach in modern scientific thought, according to which the generic object of Section IV of the Special Part of the Criminal Code (the structure of which includes the analyzed offense) is considered in two components (as social relations regarding the provision of sex freedom and sex integrity), should be revised.

It is argued that such a position is dictated primarily by the obsolescence of terminology with the component «sex» and the need to replace it with one that includes the word «sexual». In addition, it is determined that for greater clarity the generic object should be united by a single, unified category. Based on the analysis of existing points of view on this issue, it is proposed to understand «the safety of sexual relations between people» as such. In view of this, a proposal is made to amend the current wording of the title of Section IV of the Special Part of the Criminal Code.

Keywords: criminal law, Special Part of the Criminal Code of Ukraine, object of criminal offense, safety, solicitation of a child for sexual purposes.

Стаття надійшла до редакції: 10.10.2024 р.

Прийнята до друку: 20.11.2024 р.